Seat No.	

PD-19

Total No. of Pages : 18

M.Phil./Ph.D. Entrance Examination, 2025
PSYCHOLOGY
Sub. Code:58848

Day and Date : Wednesday, 10-09-2025 **Total Marks : 100**

Time : 4.00 p.m. to 6.00 p.m.

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Each question carries 2 marks.
3. Answers should be marked in the given OMR answer sheet by darkening the appropriate option.
4. Use black ball point pen only for marking the circle. Do not make any stray mark on the OMR Answer Sheet.
5. Follow the instructions given on OMR Sheet.
6. Rough work shall be done on the sheet provided at the end of question paper.
7. Only non programmable calculators are allowed.

1) .... research is that related to some abstract idea or theory.

.... संशोधन हे अमूर्त कल्पना किंवा सिद्धांताशी निगडित आहे.

a) Qualitative / गुणात्मक

b) Fundamental / मूलभूत

c) Analytical / विश्लेषणात्मक

d) Conceptual / संकल्पाणात्मक

2) ....research is mainly concerned with generalisations and with the formulation of a theory

.... संशोधन हे प्रामुख्याने सामान्यीकरण आणि सिद्धांताच्या निर्मितीशी निगडीत आहे.

a) Fundamental / मूलभूत

b) Qualitative / गुणात्मक

c) Conceptual / संकल्पनात्मक

d) Analytical / विश्लेशनात्मक

3) In a research, validity refers to the ....of a measure.

संशोधनामध्ये यथार्थता ही मापणसाधनाची ....निगडीत आहे.

a) consistency / सातत्य

b) repeatability / पुनरावृत्ती

c) truthfulness / खरेपणा (विश्वासर्हता)

d) standardisation / प्रमाणीकरण

4) Treatment that encourages depressed individuals to attempt tasks that can be mastered or easily achieved decreases depressives' helplessness and pessimism. Which of the following goals of the scientific method can depicts into the above example?

उपचारांमुळे अवसादी रुग्णांमध्ये त्यांच्या अवसादात्मक असहाय्यता आणि निराशावादी लक्षणे कमी करण्याकरिता काही कृती हाती घेण्यास प्रोत्साहन मिळते. वरील उदाहरणामध्ये शास्त्रीय पद्धतीचे कोणते उद्दिष्ट वर्णिलेले आहे ?

a) Description / वर्णन

b) Prediction / भविष्यकथन

c) Explanation / स्पष्टीकरण

d) Application / उपयोजन

5) Scientist set following important conditions for making a :.........

a) covariation of events b) time-order relationship elimination of plausible alternative explanation.

शास्त्रज्ञांनी काढण्याकरीता खालील महत्त्वाच्या अटी निर्धारित केल्या आहेत.

अ) घटनांचे सहपरिवर्तन आणि ब) वेळ क्रम संबंध संभाव्य पर्यायी स्पष्टीकरणाचे निर्मूलन

a) causal inference / कारक अनुमान

b) establish a relationship / नातेसंबंधाची स्थापना

c) Control the errors / प्रमाद नियंत्रित करणे

d) Matching the subject / प्रयुक्तांची जोड लावणे

6) Psychologist was interested in the effect of food deprivation on motor activity. She assigned each of 60 rats to one of four conditions differing in the length of time for which the animals were deprived of food: 0 hours, 8 hours, 16 hours, 24 hours. She then measured the amount of time the animals spent in the activity wheel in their cages.

In the above example food deprivation is an example of ....variable.

अन्नाच्या वंचिततेचा कारक कृतीवर होणारा प्रभाव तपासण्यामध्ये मानसशास्त्रास रस आहे. तीन चार गटामध्ये प्रत्येकी ६० उंदरांची विभागणी केली ज्यांना अन्नाच्या वंचीततेचा कालावधीत शुन्य तास, आठ तास, सोळा तास, चौवीस तास याप्रमाणे भेद केला. यानंतर त्यांच्या पिंजऱ्यामध्ये त्यांनी विविध कृती करण्यासाठी किती कालावधी व्यतित केला याचे मोजमाप केले. वरील उदाहरणामध्ये अन्नवंचितता हे .... परिवर्ताचे उदाहरण आहे.

a) active / सक्रिय

b) attribute / गुणविशेष

c) continuous / सतत

d) discrete / खंडित

7) APA code of ethics .... is dealt with use of humans and animals in psychological research.

.... ही ऐपीए ची नैतिकतेविषयक आचारसंहिता ही मनुष्य आणि मनुष्येतर प्राणी यांचा मानसशास्त्रीय संशोधनातील वापराविषयी संबंधीत आहे.

a) 8.10 to 8.15

b) 8.11 to 8.15

c) 8.01 to 8.15

d) 8.00 to 8.15

8) ....sampling involves studying behaviour in different locations and under

different circumstances and conditions.

.......नमुन्यामध्ये वेगवेगळ्या ठिकाणाच्या विविध परिस्थितीतील वर्तनाचा अभ्यास करणे समाविष्ट आहे.

a) Cluster / कलस्टर

b) Snowball / हिमचेंडू

c) Quota / कोटा

d) Situation / परिस्थितीजन्य

9) .... bias may be reduced by keeping observers unaware of the goals and hypothesis of the study.

निरीक्षकास अध्ययनाचा उदिष्टांविषयी आणि गृहितकांविषयी अनभिज्ञ ठेवून .... प्रमाद कमी करता येणे शक्य आहे.

a) Observer / निरीक्षण

b) Expectancy/ अपेक्षा

c) Experiment / प्रयोग

d) Hawthorn / हॉथॉर्न

10) In a .... design, one or more samples are drawn from the population at one time.

.... आराखड्यामध्ये लोकसंस्थेतून एकाच वेळी एक किंवा अधिक नमुने निवडले जातात.

a) cross sectional / क्रॉस विभागीय

b) successive independent sample / यशस्वी स्वतंत्र नमुना

c) random / यादृच्छिक

d) mixed / मिश्र

11) .... scales are used to access people's preferences or attitude.

व्यक्तीचे प्राधान्यक्रम किंवा अभिवृत्ती समजून घेण्याकरिता......... श्रेणीचा वापर केला जातो.

a) Personality / व्यक्तिमत्व

b) Rating / श्रेणी

c) Self-report / स्वः-निवेदन

d) Self-concept / स्व. संकल्पना

12) .... group design is a good alternative when neither the random group design nor the repeated measures design can be used effective.

जेव्हा ना यादृच्छिक समूह आराखडा ना पुनरावृत्त मापणी आराखडा प्रभावी ठरू शकत नाही तेव्हा समूह आराखडा हा उत्तम पर्याय ठरु शकतो.

a) Matched / अनुरूप

b) Factorial / घटकीय

c) Block / ब्लॉक (गट)

d) Mixed / मिश्र

13) ....statistics are important in data analysis because researchers need a way to decide whether the obtained differences in an experiment are due to chance.

माहिती विश्लेषणा दरम्यान प्रयोगामधील प्राप्त भेद हा केवळ योगायोगाने प्राप्त झाला आहे का, हे जेव्हा संशोधकास ठरवायचे असते तेव्हा....... सांख्यिकी महत्वाची ठरते.

a) Correlational / सहसंबंधात्मक

b) Fundamental / मूलभूत

c) Inferential / अनुमानात्मक

d) Complex / संकीर्ण

14) ABBA counter balancing design can be used to balance ....effects.

......प्रभावाचा समतोल साधण्याकरिता एबीबीए (ABBA) प्रतिसंतुलित आराखड्याचा वापर केला जातो.

a) Internal / ?अंतर्गत

b) external / बाह्य

c) individual / व्यक्तिगत

d) practice / सरावामधील

15) An ....effect between independent variables occurs when the effect on one independent variable differs depending on the levels of the second independence variable.

जेव्हा एका स्वतंत्र परिवर्तकाचा प्रभाव दुसऱ्या स्वतंत्र परिवर्त्याच्या पातळीनुसार बदलतो तेव्हा स्वतंत्र परिवर्त्यादरम्यान .... प्रभाव घडतो.

a) Silent / शांत

b) observer / निरीक्षक

c) interaction / आंतरक्रियात्मक

d) treatment / उपचार

16) Threats to internal validity can be controlled by ....experiments.

.............प्रयोगाद्वारे अंतर्गत यथार्थथेचे धोके नियंत्रित करता येतात.

a) true / खऱ्या

b) quasi / क्वासी

c) field / क्षेत्र

d) all above / वरील सर्व

17) In normal distribution, If Z value is -2 then P will be ....

सामान्य वितरणामध्ये जर झेड (Z) चे मूल्य हे वजा दोन (२) असेल तर पी (P) चे मूल्य हे......असेल.

a) 1 / १

b) 2 / २

c) 3 / ३

d) 4 / ४

18) The .... is an example of attribute variable.

.... हे गुणविशेष परिवर्तकाचे उदाहरण आहे.?

a) instructions / सूचना

b) amount of reinforcement / प्रबलनाचे प्रमाण

c) teaching / अध्यापन

d) caste / जात

19) In which investigation IV is not manipulated by an experimenter?

?कोणत्या अन्वेषणामध्ये प्रयोगकर्ता स्वतंत्र परिवर्त्यांमध्ये बदल करीत नाही ?

a) Laboratory experiments / प्रयोगशालेय प्रयोग

b) Field experiments / क्षेत्र प्रयोग

c) Ex post facto studies / घटनापश्चात अभ्यास

d) Field and Laboratory studies / क्षेत्र आणि प्रयोगशालेय अभ्यास

20) A 9th class Deepika and 10th class Catharina scored respectively 65 and 70 on self-esteem scale. The mean value for both class is 60 but the SD are respectively 10 and 20 then Z value of Deepika is .... Catharina.

नवव्या इयत्तेमधील दीपिका आणि दहाव्या इयतेमधील कॅथरीना यांनी स्व:आदर श्रेणीवर अनुक्रमे ६५ आणि ७० गुण प्राप्त केले. दोन्ही वर्गाचे मध्यमान हे ६० आहे तथापि प्रमाण विचलन गुणांक हा अनुक्रमे १० आणि २० इतका आहे असे असता दीपिकाचा झेड (Z) गुणांक हा कॅथरिनाच्या तुलनेत .... असेल.

a) greater than / जास्त (अधिक) असेल

b) less than / कमी असेल

c) sometimes greater or sometimes less than / काही वेळा अधिक किंवा काही वेळा कमी असेल

d) equal with / समान किंवा सारखा

21) ....is used for exercising necessary statistical control over the variable that have been left uncontrolled.

जे परिवर्तक नियंत्रित करायचे राहून गेले आहेत त्या परिवर्तकांवर नियंत्रण प्रस्थापित करण्याकरिता .... चा वापर केला जातो.

a) Correlation / सहसंबंध

b) ANCOVA / सह प्रचरण विश्लेषण

c) ANOVA / प्रचरण विश्लेषण

d) Chi-square / काय स्क्वेअर

22) Two important characteristics of the scientific method are the lions on an empirical approach and the and mental processes........... attitude scientists adopt toward explanations of behaviour

अनुभवादिष्टित दृष्टिकोनावर अवलंबून राहणे आणि वर्तन आणि मानसिक प्रक्रियांप्रती .... दृष्टिकोनाचा अंगीकार करणे ही शास्त्रीय पद्धतीची दोन महत्त्वाची वैशिष्ट्ये आहेत.

a) Imaginary / कल्पनाधारीत

b) sceptical / शंकेखोर

c) illogical / अतार्किक

d) narrative / कथनात्मक

23) .... occurs when to potentially effective independent variables are allowed to covary simultaneously.

जेव्हा दोन संभाव्य अशा परिणामकारक परतंत्र परिवर्त्यांना एकाच वेळी सहपरीवर्तीत केले जाते तेव्हा निर्माण .... होते / होतो.

a) Discrimination / भेदन

b) Confounding / गौधळ

c) Homogeneity / सजातियता

d) Generalisation / सामान्यीकरण

24) An important advantages of indirect observation method is that they are........

अप्रत्यक्ष निरीक्षणाचा सर्वात मोठा फायदा म्हणजे ही पद्धत .... असते.

a) non-reactive / अप्रतिक्रियात्मक

b) reactive / प्रतिक्रियात्मक

c) passive / निष्क्रिय

d) predictive / पूर्वकथनक्षम

25) .... records are the public and private documents describing the activities of Individuals groups institutions and governments.

.... नोंदी या सार्वजनिक आणि व्यक्तिगत दस्तऐवज असतात ज्या एखाद्या व्यक्तिगत आणि शासकीय समूह संघटनांच्या कृती स्पष्ट करतात.

a) Library / ग्रंथालय

b) Clouds / क्लाउड्स

c) Archival / अभिलेखिय

d) Digital / डिजिटल

26) Research participants must be allowed to withdraw their consent anytime

संशोधनात सहभागी झालेल्या प्रयुक्तांना त्यांनी संशोधनातून केव्हाही .... बाहेर पडण्याची त्यांना मुभा असावी

a) with permission / परवानगी सहित

b) without penalties / कोणत्याही दंडाशिवाय

c) with penalties / दंडासहित

d) with multiple entry and exist. / ?केंव्हाही येणं आणि जाण या पर्यायासहित

27) .... identified 49 simple rules ("heuristics") for generating hypothesis to be tested scientifically.

शास्त्रीय पद्धतीने तपासण्याकरिता गृहितकाच्या निर्मिती करण्याकरिता ...... यांची ४९ साध्या नियमांची निर्मिती केलेली ओळखा.

a) Kerlinger / कर्लिंगर

b) Kothari / कोठारी

c) D'Amato/ डी. अमाटो

d) McGuire / मॅकगुरे

28) Participants exposed to unsolvable problems become more pessimistic and less willing to do new tasks (i. e. become helpless) than participants who are asked to do solvable problems.

Which of the following goal of psychological research seen in the above example?

सोडवण्यासारख्या समस्यांचे समाधान करावयास सांगितलेल्या सहभागी प्रयुक्तांच्या तुलनेत न सोडवता येणाऱ्या समस्या करणाऱ्या सहभागी प्रयुक्त हे अधिक निराशावादी आणि नवीन कृती करण्यास अधिक निरुत्साही असतात अथवा स्वतःला असहाय्य समजतात. वरील उदाहरणामध्ये मानसशास्त्रीय संशोधनातील कोणते ध्येय प्रतिबिंबित होते?

a) discrimination/ भेदणीकरण

b) prediction / भविष्यकथन

c) explanation / स्पष्टीकरण

d) application / उपयोजन

29) ....variables are concepts used in theories to explain why independent and dependent variable are related.

.... परिवर्तक ही सिद्धांमालध्ये वापरली अशी संकल्पना आहे जी स्वतंत्र आणि परतंत्र परिवर्त्य हे एकमेकांशी का सहसंबंधीत आहे हे स्पष्ट करते.

a) Intervening / मध्यस्त

b) Active / सक्रिय

c) Attribute / गुणविशेष

d) Continuous / सतत (सलग)

30) A physical education instructor was interested in specifying the changes in motor coordination that occur as girl students gain experience with large playground equipment (e.g., slides swings climbing walls). For a span of 8 weeks pre-school children wear assigned to 4, 6, 8 hours per week for time allowed on the equipment. See then tested their motor coordination by asking them to skip jump and stand on one foot.

In the above example girl students are example of .... variable.

खेळाच्या मोठ्या साधनांद्वारे मुली कश्यापद्धतीने अनुभवांची प्राप्ती करत असताना त्यांच्या कारक क्रियांमध्ये समन्वय साधताना कशा पद्धतीने बदल संभवतात हे पाहण्यास एक शारिरिक शिक्षण संचालक उत्सुक आहे. आठ आठवड्यांकरिता शालेय पूर्व अवस्थेमधील मुलांकरिता आठवड्यातून चार, सहा, आठ तास अशी वेळ यांना साधनांद्वारे सराव करायचा होता. यानंतर उडी आणि एका पायावर उभे राहणे याद्वारे त्यांचा कारक समन्वय तपासला जाईल. वरील उदाहरणातील विद्यार्थीनी (मुली) या .... परिवर्ताचे उदाहरण आहे.

a) active / सक्रिय

b) attribute / गुणविशेष

c) continuous / सातत्य / सलग

d) discrete / खंडित

31) Prior to conducting any study, the proposed research must be reviewed to determine if it meets. standards.

कोणताही अभ्यास हाती घेण्यापूर्वी प्रस्तावित संशोधन हे .... प्रमाण संबंधी पूर्तता करते का याचे पूनरावलोकन करणे गरजेचे आसते.

a) conceptual / संकल्पनात्मक

b) methodological / पद्धतशीर

c) institutional / संस्थात्मक

d) ethical / नैतिक

32) The unintended end of a pregnancy is called ....

गर्भधारणेच्या अनपेक्षित अंताला .... म्हणतात.

a) Death/ मृत्यू

b) Miscarriage / गर्भपात

c) Birth/ जन्म

d) Menopause / रजोनिवृत्ती

33) .... data means data that are already available.

.... प्रदत्त म्हणजे आधीच उपलब्ध असलेला प्रदत्त होय.

a) Primary / प्राथमिक

b) Collected / संकलित

c) Secondary / द्वितीयक

d) Internet / इंटरनेट

34) An average I.Q. of one group is 100 and S.D. is 10. If Pratik has a 90 I.Q., then his Z score will be

एका गटाचा सरासरी I.Q. १०० आणि S.D. १० आहे. जर प्रतिकचा I.Q ९० असेल तर त्याचा Z गुणांक .... असेल.

a) +2

b) -1

c) -2

d) +.1

35) Most of the grand theories of personality address level analysis. the human nature

व्यक्तिमत्वाच्या संबोधनाचे बहुतेक भव्य सिद्धांत .... मानवी स्वभावाचे विश्लेषण करतात.

a) Collected / संकलित

b) Primarily / प्राथमिक

c) Principal/ मुख्य

d) Secondary/ द्वितीयक

36) .... has developed the term fully functioning person.

.....यांनी पूर्णपणे कार्यरत व्यक्ती ही संज्ञा विकसित केली.

a) Rogers / रॉजर्स

b) Masten / मास्टन

c) Aspinwall / एस्पिनवॉल

d) Frankl / फ्रेंकल

37) ....used the present state examination to assess psychiatric cases in women four weeks post-miscarriage.

गर्भपाताच्या चार आठवड्यांनंतर महिलांचे मानसिक परीक्षण करण्यासाठी .... ने सध्य स्थितीच्या परीक्षेचा वापर केला.

a) Guttmann and read / गट्टमन आणि रीड

b) Rove and Kahn / रोव्ह आणि कान

c) Friedman and Gath / फ्रीडमन आणि गाथ

d) Cattell / कॅटेल

38) Chi-square is a measure of ....

काय-स्क्वेअर .... चे मापन आहे.

a) Central tendency / केंद्रीय प्रवृत्ती

b) Association / ?साहचर्य

c) Dispersion / विस्तारण

d) Deviation / विचलन

39) According to Freud super ego works as per principle.

फ्राईडच्या मते अहंम .... तत्त्वानुसार कार्य करतो.

a) Humanistic / मानवतावादी

b) Reality / वास्तव

c) Pleasurable / सुः खद

d) Moral / नैतिक

40) Term 'Locus of Control' has developed by

नियंत्रण केंद्र ही संज्ञा .... यांनी विकसित केली आहे.

a) Freud / फ्राईड

b) Jung / युंग

c) Adler / ॲडलर

d) Rotter / रॉटर

41) .... has developed theory of self-determination.

............यांनी स्व-निर्धारणाचा सिद्धांत विकसित केला.

a) Binet / बिने

b) Jung / युंग

c) Cattell / कॅटेल

d) Deci / डेसी

42) Modern evolutionary theory, which is based differential gene reproduction is called ....theory.

आधुनिक उत्क्रांती सिद्धांत, जो विभेदक जनुक पुनरुत्पादनावर आधारित आहे .....त्याला सिद्धांत म्हणतात.

a) Selective / निवडक

b) Exclusive / अनन्य

c) Reproductive / पुनरुत्पादक

d) Inclusive / सर्वसमावेशक

43) The landmark of adaption is ....design.

.... रचना प्रतियोजनाची खुण आहे.

a) Unusual /असामान्य

b) Usual / सामान्य

c) Dual / दुहेरी

d) Special / विशेष

44) ....has suggested an integrative model of memory.

.... यांनी स्मृतीचे एकात्मिक प्रतिरूप सुचवले आहे.

a) Atkinson /ॅटकिन्सन

b) Heinz / हेन्झ

c) Shiffrin / शिफ्रिन

d) Baddeley / बॅडले

45) In research too narrow or too broad problems should be ....

संशोधनात खूप छोट्या किंवा खूप व्यापक समस्या...........

a) Included / समाविष्ट कराव्यात.

b) Explained / स्पष्ट कराव्यात.

c) Conducted / आयोजित कराव्यात.

d) Avoided / टाळाव्यात

46) The main objective of graphic presentation is to .... data.

प्रदत्त .... हा आलेख सादरीकरणाचा मुख्य उद्देश आहे.

a) Clarify / स्पष्ट करणे

b) Collect / गोळा करणे

c) Select / निवड करणे

d) Analyse / विश्लेषण करणे

47) Antibody levels have been found among men to be higher on days in which they reported a mood.

ज्या दिवशी पुरुषांनी ...भावस्थिती नोंदविली होती, त्यावेळी त्यांच्यामध्ये अँटीबॉडीची पातळी जास्त आढळली.

a) Bad / वाईट

b) Positive / सकारात्मक

c) Neutral / तटस्थ

d) Negative / नकारात्मक

48) Regression analysis is used when r values are ......

जेव्हा आर मूल्ये ....असतात, तेंव्हा प्रतिगमन विश्लेषण वापरले जाते.

a) significant / सार्थ

b) not significant / असार्थ

c) positive / सकारात्मक

d) negative / नकारात्मक

49) .... has developed signal detection theory.

.... यांनी संकेत शोध उपपत्ती विकसित केली.

a) Neisser / नैसर

b) Tanner and Swets / टॅनर आणि स्विट्स

c) Sperling / स्परलिंग

d) Peterson / पीटरसन

50) PDP model has introduced by............... .

पीडीपी मॉडेल ....यांनी प्रस्तावित केले.

a) Peterson / पीटरसन

b) Rumelhart and McClelland / रुमेलहार्ट आणि मॅक्लेलॅड

c) Rove and Kahn / रोव्ह आणि कान

d) Tanner and Swets / टॅनर आणि स्विट्स

❐❐❐

- Rough Work -

- Rough Work -